

YOZISH MAHORATINI O'RGATISHNING SAMARALI USULLARI

Bozorova Oynura Abduxoshim qizi

Jizzax davlat pedagogika universiteti uchinchi kurs talabasi

oynurabozorboyeva@gmail.com

Qurbonova Nasiba

Instruktor: Jizzax davlat pedagogika universiteti o'qituvchisi

Annatsiya: Ushbu maqolada yozish ko'nikmalarini o'rgatish muammolari ko'rib chiqiladi va yozishni o'rgatishning turli samarali usullari aniqlanadi. Turli sinflarda yozish darslarini tashkil etish yo'llari haqida gapiriladi.

Annotation: This article examines and identifies the challenges of teaching writing skills different effective ways to teach writing. talks about the ways organizing writing lessons in different classes.

Аннотация: В данной статье рассматриваются проблемы обучения навыкам письма и выясняется различные эффективные методы обучения письму. В нем говорится о способах организация уроков письма в разных классах

Kalit so'zlar: grammatik tuzilma, uyg'unlik, , PMI, KWL, T-Chart, Venn diagramma, Grafik organizatorlar, Rapid/Rocket yozish, kamchiliklar

Key words: grammatical structure, coherence, cohesion, PMI, KWL, T-Chart, Venn diagram, Graphic organizers, Rapid/Rocket writing, drawbacks.

Ключевые слова: грамматическая структура, согласованность, связность, PMI, KWL, T-Chart, Venn схема, графические органайзеры, написание Rapid/Rocket, недостатки.

Ma'lumki, yozish ko'nikmalarini o'rgatish ingliz tili o'qituvchilari uchun murakkab protseduralardan biri hisoblanadi. Qolaversa, o'quvchilarning imlo murakkabligi tufayli yozish ko'nikmalarini yaxshi bilish, grammatik tuzilish, qo'llanish, izchillik, tashkil etish va hokazolarni olishi ham bir muncha qiyin. Rao P.S aytganidek, "O'qituvchilar o'quvchilarning saviyasini tushunib, o'zlashtirishga harakat qilishlari kerak. Ko'proq ularning yozish ko'nikmalarini oshirish tegishli ta'lim

strategiyalari ular uchun mos. Bundan tashqari, ular bu maqsadda tanlagan vazifalar bo'lishi kerak. Bu ELLlarga yaxshi ma'lum va ular o'quvchilarda qiziqish uyg'ota bilishlari kerak. Shuning uchun o'qituvchilar doimo muqobil usullar, texnikalar haqida yetarlicha ma'lumitga ega bo'lishlari uchun doimo izlanishda bo'lishlarimaqsadga muvofiqdir.. Va o'quvchilarni o'rganish uchun ularni sinflarda taqdim etish yondashuvlari ko'nikmalarni to'g'ri tushunishi lozim. Buning uchun o'qituvchilar har doim o'quvchilar uchun oddiy, foydali va kerakli materiallarni qabul qilishi lozim.

Yozma belgilar orqali muloqot qilish qobiliyati tushunchasi uchun juda muhim Savodxonlik ko'pincha o'qish va yozish qobiliyati deb ta'riflangan ta'lim. Sog'lom oddiy bolalar esa ulardan oldin gapirishni va og'zaki so'zlarni tushunishni o'rganadilar. O'qituvchi imkon qadar ko'proq o'quv materiallaridan foydalanishi kerak. Bu bolaga yozish paytida yozma materiallarni boshqarishga va ijodiy bo'lishga yordam beradi. Shuningdek, ular o'qitishning yangi usullarini sinab ko'rishda hushyor bo'lishlari kerak. Ular tinglaganlarida o'rganish, muloqot qilish uchun gapirish, kashf qilish uchun o'qish va fikr almashish uchun yozish kabi jarayonlardan o'tadilar. U Ijodiy muloqot bilan shug'ullanadi, shuning uchun unga yangi dunyo ochiladi, chunki ular boshqalar bilan muloqot qilish imkoniyatiga ega. Yozish ko'nikmalarini samarali o'rgatish uchun, avvalambor, o'quvchilar qanday yozishlari kerak degan savolga javob topishimiz kerak? Ingliz tilining boshqa ko'plab jihatlari kabi o'quvchilarga yozishni o'rgatish ularning yoshiga, darajasiga va qiziqishlariga bog'liq. Biz yangi boshlanuvchilarni oddiy she'rlar yozishga majburlashimiz mumkin, lekin biz ularga shaharni rejalashtirish bo'yicha kengaytirilgan hisobotni berolmaymiz. Biz boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun vazifalarni qo'yganimizda, o'quvchilar vazifani bajarish uchun yetarli til darajasiga ega yoki olishi mumkinligiga ishonch hosil qilishimiz kerak. Bunday talabalar oddiy hikoya yozishlari mumkin, lekin murakkab hikoya yaratishga qodir emaslar. O'quvchilarga taqlid qilish uchun beradigan modellarimiz ularning qobiliyatlariga qarab tanlanishi kerak. Umuman olganda, biz o'quvchilarni har kuni bir nechta uslublarda umumiy tillarda yozdirishga harakat qilamiz. Bularga otkritkalar yozish, turli xil xatlar, to'ldirish ishga arizalar, hikoya kompozitsiyalari yozish, hisobotlar kabi shakllar, gazeta va jurnal maqolalari va boshqalar kiradi. Shuningdek, biz tekisli dialoglar, o'yin skriptlari, reklamalar yoki she'rlar kabi matn turlarini yozishini hohlashimiz mumkin, albatta, agar bu ularni rag'batlantiradi deb o'ylasak.

Yozish vazifasini tanlashimizni belgilovchi yana bir omil bu talabalarning manfaatlari. Ularning kelajakdagi yo'nalishlari yoki sohasini hisobga olish kerak. Agar biz turli ixtisoslikdagi talabalarni guruhlashga aralashgan bo'lsak, ularning qiziqishlarini aniqlash oson bo'lmaydi. Odatda bu vaqtda, biz ,yozma vazifalari foydali dep o'ylaymiz va shuni tanlaymiz, lekin eng muhimi, ular buni qilishdan zavqlanishlari kerak. Masalan, Texnik universiteti talabalaridan hech qachon Sahna ko'rinishi uchun uni yozish talab qilinmasligi mumkin, Lekin ular buni qilishdan zavq olishlari mumkin, shuning uchun buni qilishga arziydi. Hech qachon matn turlarini o'quvchilardan yozishini so'rashimizda chegara yo'q.

Yozuvning rekursiv tabiati yozuvchining qoralama tuzish o'rtasida harakatlanishini ko'radi Va o'rtada qayta rejalashtirish bosqichlari bilan qayta ko'rib chiqish va bu oldinga va orqaga yozishni ravshanlikka olib keladigan jarayonga aylantiradi». Jarayon sifatida yozish harakatlanmaydi Kontseptsiyadan to oxirigacha to'g'ri chiziqda: barcha rejalashtirish oldin amalga oshirilmaydi So'zlar qog'ozga tushirilad.Yozuvchilar ushbu kichik jarayonlar orasida oldinga va orqaga harakat qilishadi

Grafik organizatorlar o'quvchilarni o'zlarining kim ekanligini rejalashtirishga jalb qilishning juda yaxshi usuli. Yozish vazifasini boshlashdan oldin yozmoqchi bo'lgan narsani belgilaydi. Grafik organizatorlar ular o'z ichiga kiritmoqchi bo'lgan ma'lumotlarning vizual ifodasidir

. Bularga ayrim misollar:

- Venn diagrammasi – bu ikki yoki undan ortiq narsalar o'rtasidagi munosabatlarni ko'rsatadi. Venn diagrammalar o'xshashlik va farqlarni ko'rsatish uchun juda yaxshi.
- T-Chart – qarama-qarshi qarashlarga ega bo'lgan mavzuni o'rganadi. Misollar quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin: Yoqtirish / yoqtirmaslik, oldin / keyin va afzalliklari / kamchiliklari.
- KWL – boshlashdan oldin va mavzu bo'yicha talabaning bilimini yozib olish usuli Mavzuning oxiri. K-o'quvchilarning bilishi; W-talabalar nimani bilishni xohlaydi; va Ltalabalar nimani o'rgangan.
- PMI – turli ko'rinishlarni yozish uchun ishlatiladi. P-plyus, M-minus, I-qiziq. Bu tashkilotchidan talabalar boshqa talabalarga fikr bildirishda foydalanishlari mumkin.
- Rapid/Raketa - buning ortidagi g'oya o'quvchilarni shunday yozishga undashdirki, ma'lum bir vaqt ichida tuzatishga,

Imlo, grammatika yoki boshqa xatolarga e'tibor bermasdan iloji boricha kóproq malumot yozish. Talabalarga vaqt ajratilishi kerak (masalan, 5 daqiqa). Bu bir qator darslarning boshlanishi bo'lishi mumkin. O'qituvchi tezkor yozishning turli qismlariga e'tibor qaratadi, masalan, uyg'unlik, imlo, tinish belgilari va grammatika. Kamchiliklari – yozish uchun ko'p vaqt va kuch talab etiladi, shuning uchun bu jarayon adolatli. Talaba yozuviga munosib javob beriladi. Ijobiy sharhlar yaratishga yordam beradi. O'quvchilarning ishonchini oshirish va keyingi yozuv darsi uchun yaxshi his-tuyg'ularni yaratishga yordam beradi. Agar o'quvchi shunchaki o'qituvchidan ko'proq bo'lsa bu ham yordam yordam beradi. O'qituvchilar o'quvchilarga Yozuv faoliyatini bir necha bosqichlarga bo'lish kerak bo'lgan yozish jarayonida yordam berishlari kerak, Bu erda har bir faoliyat ushbu jarayonni amalga oshirishda kichik ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. Shuning uchun, O'qituvchilar o'quvchilarni darsga jalb qilish uchun ularga to'g'ri yo'l-yo'riq ko'rsatishlari kerak. Juda ko'p motivatsiya va rag'batlantiruvchi harakatlar amalga oshirilsa ko'zlangan maqsadga erishish osonlashadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Humes, A. Research on the composing process: Methodology, results, and Limitations. Washington, DC: National Institute of Education, 1982. p.-56
2. Shaughnessey, Mina P. Errors and Expectations- guide for the teacher of basic Writing. Oxford University Press, 1977.-p.-234.
3. <https://core.ac.uk/download/148607572.pdf>
4. <https://reserchjet.academiascience.org/index.php/rjai/article/download/186/169/343>.

